

ВПЛИВ ОБМЕЖЕНОГО ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ НА РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГІЙ ПЕРЕРОБКИ ПЛАСТИКУ

Анотація. У тезах досліджено вплив обмеженого внутрішнього ринку на розвиток технологій переробки пластикових відходів. Проаналізовано ключові логістичні та економічні бар'єри, що виникають у країнах із невеликим попитом на вторинну сировину. Окрему увагу приділено досвіду Ісландії як прикладу ефективної адаптації до ринкового обмежень.

Ключові слова: переробка пластику, внутрішній ринок, логістика, циркулярна економіка, Ісландія.

Актуальність проблеми. Проблема накопичення пластикових відходів є однією з найактуальніших екологічних загроз сучасності. Ефективна переробка пластику залежить не лише від технологічного рівня, але й від особливостей функціонування ринку вторинної сировини. В умовах обмеженого внутрішнього ринку, що характерно для малих економік або країн із низьким попитом на перероблені матеріали, виникають суттєві труднощі у розвитку відповідної інфраструктури та технологій.

Метою роботи є аналіз впливу обмеженого внутрішнього ринку на розвиток технологій переробки пластику та визначення ефективних підходів до подолання пов'язаних із цим логістичних і економічних викликів.

Обмежений внутрішній ринок характеризується низьким попитом на продукцію з вторинної сировини, що знижує економічну доцільність розвитку переробних підприємств. У таких умовах підприємства стикаються з проблемами недостатнього обсягу відходів для ефективного завантаження потужностей, високими логістичними витратами та обмеженими каналами збуту. У ході дослідження встановлено, що ключовими факторами впливу обмеженого ринку на розвиток технологій переробки пластику є:

- обсяги утворення пластикових відходів;
- рівень розвитку логістичної інфраструктури;
- попит на вторинну сировину;
- транспортні витрати та географічні особливості.

Визначено, що в умовах малих економік логістичні витрати можуть перевищувати економічний ефект від переробки, збщо стримує впровадження сучасних технологій та інвестиційну активність у галузі.

Досвід Ісландії демонструє ефективні підходи до вирішення зазначених проблем. Через обмежений внутрішній ринок та географічну ізольованість країна активно використовує модель експорту відсортованих пластикових відходів для подальшої переробки за кордоном. Водночас впроваджуються інноваційні рішення, такі як автоматизовані системи сортування та цифрові платформи для управління потоками відходів. Розвиток технологій у таких умовах орієнтується на гнучкість,

зокрема шляхом використання модульних переробних установок та інноваційних методів переробки, що забезпечують підвищення доданої вартості продукції. Крім того, важливу роль відіграє державна політика, спрямована на підтримку циркулярної економіки. Впровадження депозитних систем, стимулювання повторного використання матеріалів та підвищення екологічної свідомості населення сприяють формуванню стабільного потоку сировини для переробки навіть в умовах обмеженого ринку.

На основі проведеного аналізу запропоновано такі напрями підвищення ефективності переробки пластику в умовах обмеженого внутрішнього ринку:

- впровадження децентралізованих та модульних переробних потужностей;
- розвиток системи експорту вторинної сировини на міжнародні ринки;
- використання цифрових технологій для оптимізації логістичних процесів;
- стимулювання попиту на продукцію з переробленого пластику через державні механізми;
- адаптація елементів досвіду Ісландії до національних умов.

Висновки. Таким чином, обмежений внутрішній ринок суттєво впливає на розвиток технологій переробки пластику, створюючи як бар'єри, так і стимули для інновацій. Основними проблемами є економічна нерентабельність, логістичні витрати та обмежені можливості збуту. Водночас такі умови сприяють впровадженню нових технологічних і організаційних рішень. Досвід Ісландії свідчить про ефективність поєднання експорту відходів, інноваційних технологій та державної підтримки. Для України доцільним є адаптація подібних підходів із урахуванням національних особливостей, що дозволить підвищити ефективність системи переробки пластикових відходів і сприятиме сталому розвитку.

Список використаної літератури

1. Ellen MacArthur Foundation. The New Plastics Economy: Rethinking the future of plastics. 2016.
2. European Commission. A European Strategy for Plastics in a Circular Economy. Brussels, 2018
3. Icelandic Environment Agency. Waste Management in Iceland: National Plan and Policy Framework. Reykjavik, 2021.
4. OECD. Global Plastics Outlook: Economic Drivers, Environmental Impacts and Policy Options. Paris: OECD Publishing, 2022.
5. World Bank. What a Waste 2.0: A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050. Washington, DC: World Bank, 2018.

Науковий керівник - Б. Д. Халмурадов, к.мед.н., проф.